

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Politiikan ja talouden tutkimuksen laitos	
Tekijä-Författare-Author Alanen, Olli			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Monopolin säännöillä: Uuskonstitutionalismiin pohjautuva skenaariotutkielma immateriaalioikeuksista ja ilmastonmuutoksesta vuonna 2030			
Oppiaine-Läroämne-Subject Valtio-oppi: Maailmanpolitiikan tutkimuksen linja			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu -työ	Aika-Datum-Month and year 2010-01-18	Sivumäärä-Sidantal- Number of pages 110	
Tiivistelmä-Referat-Abstract Tässä tutkielmassa tarkastellaan immateriaalioikeuksien globaalin hallinnan ja ilmastonmuutoksen välistä suhdetta. Tutkielman pääkysymys on, onko kansainvälinen immateriaalioikeussopimus rakenteellinen este ilmastoystävällisen teknologian leviämislle ja kehittämiselle. Maailman kauppajärjestön, WTO:n, yhtenä perustamissopimuksena allekirjoitettu TRIPS (Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights) on laajentanut kansainvälisen kaupankäynnin immateriaaliselle puolelle. Tutkielmassa tämän tulkitaan ilmentävän kapitalismin sisäistä laajentumista kattamaan uusia kaupankäynnin alueita. TRIPS-sopimusta lähestytään tutkielmassa uuskonstitutionalisin käsitteen kautta. Uuskonstitutionalisin avulla on mahdollista tarkastella perustuslainsäädännöllisiä tai perustuslain kaltaisia muutoksia, jotka tukevat uusliberalismin institutionalisoitumista vallan makrotasolle. Uuskonstitutionalisin mukaisesti kansallisvaltioiden suvereniteetti on heikentynyt kansainvälisten toimijoiden vallan lisääntyessä. Kansallisvaltioiden lakeihin tulkinnallisesti ensisijaisen TRIPS-sopimuksen syntyhistorian analyysi osoittaa sen syntyneen pitkälti poikkikansallisten yritysten sekä Yhdysvaltojen hallinnon toiminnan tuloksena. Valtaa on siirtynyt kansalliselta tasolta kansainväliselle organisaatiolle sekä muille ei-valtiollisille toimijoille. TRIPS:n lisäksi tutkielman kannalta keskeisen tutkimusaineiston muodostavat Kioton ilmastopoliittinen sopimus, sitä seurannut ilmastopoliittinen keskustelu sekä immateriaalioikeuksien ja ilmastonmuutoksen suhdetta käsittelevät julkaisut ja kannanotot. Muuta olennaista aineistoa ovat teokset, joissa pohditaan immateriaalioikeuksia globaalin poliittisen talouden näkökulmasta. Myös tulevaisuudentutkimuksen metodologiaa ja ilmastonmuutosta käsittelevät julkaisut kuuluvat keskeiseen aineistoon. Tutkielmassa nostetaan esille sekä ilmastonmuutoksen että immateriaalioikeuksien poliittinen luonne ja yhteiskunnalliset ulottuvuudet. Immateriaalioikeuksien korostetaan olevan puhtaan taloudellinen konstruktio. Tämä on siirtänyt immateriaalioikeuksien globaalin hallinnan osittain demokraattisen päätöksenteon ulottumattomiin. Myös ilmastonmuutoksen suhteen on havaittavissa samankaltaisia signaaleja. Tutkielmassa argumentoidaan, että ilmastonmuutoksen hallintaan tulisi kehittää poliittisia lähestymistapoja ortodoksisen ekonomismin ulkopuolella. Tutkielmassa edetään immateriaalioikeuksien ja ilmastonmuutoksen politisoinnin kautta niiden suhteen tarkasteluun. Suhde ilmentää sekä multilateraalissa kauppa- että ilmastoneuvotteluissa vallitsevaa perinteisten teollisuusmaiden ja muun maailman välistä vastakkainasettelua. Sekä Kioton ilmastopoliittisen sopimuksen että TRIPS:n sisällöllinen analyysi osoittaa, että tutkimuksellisesti on mielekkäämpää kiinnittää huomio niiden luomassa viitekehyksessä toteutuvaan ilmastoystävällisen teknologian siirtoon ja kehittämiseen. Tämän lisäksi tutkielmassa muodostetaan tulevaisuustaulukon pohjalta neljä skenaariota, jotka kertovat ilmastonmuutoksen ja immateriaalioikeuksien mahdollisesta suhteesta vuonna 2030. Tutkielman mukaan ilmastoystävällistä teknologiaa ei oteta käyttöön riittävän nopeasti eivätkä olemassa olevat mekanismit edistä tämän toteutumista. Huomio kiinnittyy maailmanjärjestelmän valtarakenteisiin ja hegemonioihin, jotka eivät toistaiseksi tue ilmastonmuutoksen hillintää. Tutkimustieto ja käytännön toiminta ovat irrallaan toisistaan. Tutkielmassa esitetään mahdolliseksi ratkaisuksi omistajuuden muodostamiin ongelmiin valtio- ja sektorirajoja ylittävää vertaistuotantoa, joka tekisi mahdolliseksi teknologian mittakaavaltaan merkittävämmän kehittämisen ja siirron.			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords immateriaalioikeudet ilmastonmuutos uuskonstitutionalismi teknologia patentit			

Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information